

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Galer

ved

Biskop, Dr. theol.

Christian Thorning Engelstofts

Dordefærd

den 1ste Februar 1889.

Sælges til Sordel for „De Sattiges Kasse i St. Knuds Sogn“ i Odense.

Odense.

Sorlagt af den Milo'ske Boghandel.

Trykt i Milo'ske Bogtrykkeri.

1889.

I Hjemmet.

Sognepræst F. Engelstoft.

Naade og Fred fra Gud, vor Fader, og den
Herre Jesus Kristus!

Amen!

„Den Retfærdiges Ihukommelse er til Velsignelse“*) — saaledes staar der i den hellige Skrift, og saaledes er det: et retfærdiggjort Menneskes, en frelst Synders Ihukommelse er altid til Velsignelse, og saaledes vil ogsaa — det er jeg vis paa — vor gamle Faders Ihukommelse være til Velsignelse for mange, for alle dem, der har kjendt ham nærmere; men særligt velsignet vil det være for os, vi, som itod ham nærmest.

Vi føle det saa levende i Dag nu, da vi skulle føre vor Fader bort fra vort gamle Hjem — Minderne strømme ind paa os, og det er velsignede Minder alle sammen.

Hvor har han ikke været trofast i sin Kjærlighed til sin Ungdoms Elskede, vor Moder, og til os, hans Børn, hele sit lange Liv igjennem! Derfor lyser Mindet om ham saa

*) Ordspr. 10 7.

velsignet gennem vort Livs Minder: han har leget med os, mens vi var smaa, han har vist os Guds Beje og „undervist os om Guds Trofasthed“*), han har bedet for os og med os, og da vi forlode Barndomshjemmet, forlod hans Kjærlighed os ikke — han delte gjerne alt med os; som vor bedste Ven glædede han sig med os i vor Lykke og græd han med os, naar vi maatte græde. Derfor var her altid saa velsignet for os i det gamle Barndomshjem, her var saa godt at være — Faders og Moders Kjærlighed voldte det — og vi søgte gjerne her hen i glade som i tunge Tider. Men derfor er det ogsaa nu saa svært for os at tænke paa, at vor Fader er død, og at det gamle Hjem skal opløses.

Og dog, hvor maa vi ikke takke Herren for, at han i sin Naade undte os saa længe at beholde vor Fader iblandt os, og over, at han gav ham efter den Bøn, David**) bad: „For- kast mig ikke i Alderdommens Tid; forlad mig ikke, naar min Kraft forgaar.“

Han kunde jo — Gud ske Lov — med Sandhed anvende paa sig Herrens Ord hos Profeten***): „Denne skal skrive med sin Haand: jeg hører Herren til“ — saaledes som han gjorde det, da han skrev: „Jeg hører Herren til, den Herre, som har Livet i sig, som har et Øre for min Bøn, en Haand til min Redning, og hvis alvidende Dje vaager over alle mine Beje — — — den Herre, som er kommen for at søge at frelse det fortabte“ — og derfor var det ogsaa vel- signet for os at se, særligt i de sidste Aar, hvordan vor gamle Fader, mens han blev ved til det sidste at arbejde i den ham betroede Gjerning, saa meget hans Legems Kræfter tillode ham det, tilføjede var fuldt optagen af at gjøre sig rede til at vandre her fra, naar Herrens Time kom; ja, om Døden talte han jo saa ofte med os, og med den lyslede stedse hans Tanker, og derfor: kom den end med kort Varjel for vore

*) Jes. 38. 19

**) Es. 71 9.

***) Jes. 44. 5.

Djæ at se, den kom dog som den længe ventede, den kom som en Ven til den, „Herren havde mærket med et langt Liv og ladet se sin Frelse*).

Ja, velsignet for os, særligt for alle os, hans nærmeste, hans Hustru, hans Børn og Børnebørn, hans Slægt og nærmeste Venner, velsignet for os er Mindet om hans Liv iblandt os til det sidste, velsignet er Mindet om hans Død — saa stille, saa mildt lod Herren sin gamle Tjener vandre her fra i Fred!

Og saa, føle vi end, at det er svært, — her bliver saa tomt i vore Hjem, naar den ene efter den anden af dem, vor Sjæl elsker, forlader os i Døden — saa ville vi dog takke Gud for, hvad han har givet os, takke ham for hvert velsignet Kjærlighedsminde og takke ham for Haabet, han bestyrker os i, idet vi se opad og hjemad, ud med „Landet bag Hav“, hvor vi ved hans Raade atter skal samles med dem, som gif forud — ja, „om en liden Stund!“*)

Amen!

*) S. 91 16.

**) Joh. 16. 16.

I Kirken.

(Stiftsprovst A. Damgaard).

Ivor Herres Jesu Kristi Navn! Hellige Fader! vær os nær i denne Time, i hvilken vi tage Afsted fra en hensøvet Tjener i din Kirke, de Helliges Samfund i Tid og Eviighed. Lad din Aand bringe Trost i de Hjerter, som sørge, at den maa formilde Skilsmisssens bitre Smerte! Din Fred hvile over den Døds stille Ro! Din Fred stige ned til de Sørgendes bevægede Hjerter! Vi bede alle:

Bliv hos os, kjære Herre Krist, naar det mod Natten stunder!
Er du hos mig, da veed jeg vist, at sødelig jeg blunder.
Bliv hos mig til min sidste Stund,
Dg sig til mig i Dødens Blund.
Jeg dig til Himlen fører.

Og dette Ord skal overvinde Dødens Frygt i vore Hjerter og betage Graven dens Gru. Døden er den stærke Magt, som overvinder alt Liv paa Jorden, og Døden føre os alle — En efter En — ud til de mørke Grave; men lovet være Gud, som gav os Sejr ved Jesum Kristus. Dødens Engel sendes ned herovenfra, han rejser sig ikke fra Gravens Dybde for at hente de levende, han kommer som Herrens Sendebud, og Budstabet, som han bringer, er dette: jeg dig til Himlen fører.

Ærede Embedsbrødre, der i denne Stund samle eder saa talrige omkring vor gamle Biskops Kiste, hvor mange af eder har han ikke indviet til det hellige Præste-Embed! Nu er den Røst forstummet, hvormed han talte til eder i den højtidelige Stund, men der var Kjærlighedens dybe Klang i Røsten, fordi der var en oprigtig Kjærlighed til Eder i hans Sjæl, da han forelæste Eder de hellige Ord af den hellige Skrift, hvormed Apostlen Paulus befalede Titus at indvie Ældste og Forstandere i de ham anviste Menigheder.

Det var ikke strenge Fordringer, som Paulus opstillede, naar han bød Titus at kræve af en Tilsynsmand og Biskop i Kristi Kirke, at han skulde være ustraffelig som en Guds Husholder — og at han skulde holde fast ved det sande Ord efter Underviisningen. Har vor gamle Biskop krævet dette og gjort den Fordring til Eder, som han indviede, og til os alle, som vare Præster under ham, saa har han visseelig i fuldeste Maade selv gjort denne Fordring Fyldest.

Det vilde ikke være en udtømmende Betegnelse af det Liv, som her er afsluttet, om jeg vilde sige, at det var, efter Apostlens Udtryk, et ustraffeligt Liv; thi vi vide alle, at det var mere end det. Det var et i Sandhed ælskeligt Liv, der her har naaet sit Maal, men som har efterladt sig dybe Spor af Kjærlighed og Hengivenhed hos alle, som have mødt ham og vandret et Stykke med ham hen ad Livets Vej. Thi saaledes var hans Liv, og saaledes have vi fundet ham til enhver Tid, og saaledes var han imod os alle. Det var Grundtonen i hans Væsen og hele Vandel, at være mild imod alle; saaledes kom han os imøde, og saaledes vil hans Billede altid staa tegnet i vor Erindring. Han var i Sandhed en Fredens Mand.

Hyrdestaven i hans Haand var ikke den, som Profeten i sit Syn saa paaskreven med Ordet: Vaand til Tvang og Tugt og Straf; men hans Hyrdestav var betegnet i Profetens Sprog med Paaskrift: Rislighed og Mildhed. Dertil stod til enhver Tid hans Hu og Sind, og med dette Sind drog han om til Brødrene, naar han, saavidt hans Kræfter tillod det, besøgte

dem i deres Hjem, og med det samme Sind modtog han os, naar vi søgte ham i hans eget Hjem i den gamle Bispegaard. Det haarde var han imod, der har ingen forladt ham med Brede i sit Hjerte, fordi han følte sig frastrødt af ham.

Saa stillede Paulus den anden Fordring, at en Forstander og Biskop skulde holde fast ved det sande Ord efter Undervisningen, baade den, han selv havde modtaget og den, han skulde meddele andre. Biskop Engelstoft har underviist mange af os Præster i de mange Aar, i hvilke han var en Præste-Lærer ved Landets Højskole, selv var han underviist ved flittig og indtrængende Granskning i Kirkens hellige Bøger og i Fædrenes gamle Skrifter, og hvad han ved dette sit alvorlige Arbejde med trofast Brug af Aandens rige Gaver havde tilegnet sig som Kristendommens store Sandheder, det delte han tro- ligen ud til den Kreds af os unge, der ved hans Underviisning og Vejledning opdroges til at blive Præster i den danske Folkekirke. Det er en stor Skare af Danmarks Præster, der har været hans Disciple; mange ere dem, som endnu sidde i Embeder omkring i Landet, mange ere ogsaa gangen forud og mod- tage ham nu i det store Faderhus herovenil, men alle ville vi give ham det Bidnesbyrd, at det han gav os med til vor Præstegjerning, det var det sande Ord, efter den apostoliske Undervisning, ved det holdt han selv fast, og det lærte han os at holde fast ved. Og derfor, naar der spørges om trofast Op- fyldelse af den apostoliske Formaning til Kirkens Tilhynsmænd, om at vandre ustraffeligen og holde fast ved det sande Ord efter Undervisningen, saa vil Biskop Engelstofts Navn indtage en høj Plads iblandt Rækken af Danmarks Biskopper.

Og ikke alene i hans Granskning i det hellige Ord og Kirkens Troeslærdomme har dette været hans Stræbens Maalet, at holde fast ved Sandheden; i al hans videnskabelige Granskning og Forskning var Sandheden Maalet og Rettefnoeren for hans omfattende Undersøgelse. Og han har søgt efter Sandheden i mange Retninger og ad mange Veje. Hans Lærdoms store Fylde og hans aldrig svigtende Hukommelse satte ham i Stand

til at berige Videnskaben paa mange Omraader, og hans Arbejde her har vundet Paaskjønnelse i videre Kredse. Nu var han en Ddng, hø jagtet af os alle, og hædret af sin Konge, ved mange Raadebevisninger, der ogsaa giver sig tilkjende i denne Stund ved et synligt Bevis paa Majestætens Deltagelse i hvad her skeer i Dag. Det er med Hengivenhedens og Højsagtelsens dybe Følelse, at vi i denne store Sørgeskare samle os omkring hans Kiste.

I 37 Aar var Engelstoft dette Stifts Biskop, og disse mange Aar have ikke kunnet gaa hen uden at ogsaa stundom tunge Skyer ere dragne hen over Livets Himmel for ham, som for os alle. Derom vidne de mange Grave, ved Siden af hvilke den gamle Fader nu skal finde sit Hvilested. Men af den store Børneflokk har Herren bevaret saa mange i Live, at de ere nok til at være en Støtte for deres Moder i hendes Alderdom.

Nu bede vi Raadens Gud være med sin Styrke og sin Trost hos hende, den efterladte Hustru; han styrke og troste hende i de Dage, som komme; han bevare for hende de Børn, hvis Kjærlighed skal sprede Lys over hendes Alderdom; han lønne den Datter, der er sin Moders Støtte og højre Haand, for den Kjærligheds Skyld, hvormed hun holder ud og ikke trættes.

Og til dig, Raadens Gud og Barmhertighedens Fader, sende vi vor Bøn i denne Afstedens bevægede Stund; Lys med din Raade for den Sjæl, der her er gangen ind for Raadens Trone! Hellige Frelser! hans Liv har vidnet om dig her paa Jorden, vær du hans Talsmand for din Faders Domstol.

Nu ville vi slutte med det sande Ord efter den apostoliske Undervisning og Overlevering, hvilket er fælles for os alle:!

Jeg troer paa Gud Fader, den almægtige, Himlens og Jordens Staber.

Jeg troer paa Jesus Kristus, hans enbaarne Søn, vor Herre, som er undfangen af den Hellig Aand, født af Jomfru Marie, korsfæstet, død og begravet, nedfaren til Helvede, paa tredje Dag igjen opstanden fra de døde, opfaren til Himmels,

sidende ved Gud Faders, den almægtiges højre Haand, derfra han skal komme igjen at dømme levende og døde.

Jeg troer paa den Hellig Aand, den hellige almindelige Kirke, de Helliges Samfund, Syndernes Forladelse, Rådets Opstandelse og det evige Liv.

Amen!

(Provst Høyer Møller).

Naar jeg skal tale et Afskedsord ved min fjære, gamle Biskops Kiste, da sker det ikke alene for derved at opfylde deres Ønske, som stode ham nærmest i Livet, men ogsaa for at opfylde det apostoliske Ord: „Kommer eders Vejledere ihu, som have forkyndt eder det Guds Ord“ (Hebr. 13, 7).

Denne Formaning vender sig ikke til den Efterslægt, der skal komme, og som ikke selv har nydt godt af den personlige Omgang med deres Vejledere, men til dem, der have vandret paa Vejen med dem, og paa saa mange Maader have høstet af deres Udsæd. Apostelen formaner os heller ikke til at skue ind i Fremtiden og danne os en Mening om den store eller lille Høst, vi kunne vente efter vore Vejlederes Udsæd, nej! han vender sig til dem, der have set Udgangen paa deres Båndel, til dem, der staa ved deres Grav, og minder dem om at bevare deres Læreres Personlighed i hjærlig Ihukommelse. Man siger, at Begivenhedernes Historie ikke kan skrives af Samtidige; der er noget, som maa synke til Bunds, noget, der maa sigtes i Tiden, for Sandheden kan komme frem. Dette er vel saa, men hvormeget glemmes ikke af det, der var det Bedste hos de Vortgangne, hvormeget gaar ikke tabt af det, der allerinderligst bandt de Levende til de Døde? Hvormange sidde

ikke saaledes herinde i dette Hus og opbygges ved at synge : Ringos : „Som den gyldne Sol frembryder“, men hvor saa kjende noget til ham selv eller véd, hvad han var for dem, der levede med ham? Derfor er det en Kjærlighedens Bligt for dem, der ere blevne tilbage, at vidne for hverandre om, hvad deres Vejledere have været for dem.

Det er saa naturligt, at den yngre Slægt, der ikke har kjendt vor Biskop før han blev en Dying med fløvet Dje og døvet Dre, med en Hufommelse, der ogsaa kunde slaa fejl, har fundet, at det var paa Tide, at Bispestaven blev taget ud af den Gamles Haand, fordi hans Vejledning ikke var saa kraftig og omfattende, som vi havde den behov, — det hører jo nu til Alderdommens Byrder, at Tidens Trin blive hurtigere end før, men vore egne, uagtet al vor Stræben, kortere og langfommere, — men netop derfor bør det os Gamle, som staa ved vor Vejleders Grav, at bringe det til Hufommelse, hvorfor vi ere bedrøvede ved hans Bortgang, hvorfor vi gjemme en inderlig Kjærlighed til vor Ungdoms-Lærer.

Gaverne ere forskjellige, de strække ikke lige vidt, men der er dog i ethvert Mennesses Liv, som ikke har forsømt sine Gaver, en, som fremfor alle andre give Mennesset dets Præg, en, som gaar igjen i alle Forhold og gennemtrænger hans hele Væsen.

En saadan Naadegave havde vor kjære Biskop; det var ikke hans store Rigdom af Kundskaber og Lærdom, det var ikke hans samvittighedsfulde Søgen efter Sandheden, og det var ikke hans skarpe, ofte overrassende Udlæggelse af Loven, nej! det var en hel anden. Hans særegne Naadegave er indesluttet i et ganske lille Ord, som vi saa ofte have hørt ham læse deroppe ved Alteret for de Unge, der bleve indviede til Embedet, og som ligger en dyb Betydning i dette Ord, det indeholder, at en Biskop skal være mild, velvillig og sagtnodig, — og det Vidnesbyrd tør jeg give min gamle, elskelige Biskop, at dette

var hans Raadegave, „given ham til Opbyggelse og ikke til Redbrydelse“ (2 Kor. 13, 10).

Vi, som ere af den ældre Slægt, vi have oplevet den Tid, da Partierne stode skarpt overfor hinanden, da de forskellige Røster, ogsaa her inde, lode skarpere og skarpere, og da der blev frentaget meget spidse Pile, for at udfindes paa Modstanderne; i de Dage kom det os for, som om vi trængte til større Myndighed og til en mere talende Overlegenhed; naar vi nu se tilbage, sig vi: o! det var godt, at vi havde den billige, milde Biskop; thi han har med os opnaaet at se, at de bitreste Modstandere have raft hinanden Haanden i Fred.

Hvor har det dog altid lettet vor Vej ned til Bispegaarden, at vi vidste, der stod skrevet Billighed og Mildhed over den gamle Port. Vi ere gaaede til ham med vore mange forskellige Sorger, vi have truffet ham, naar hans Hjerte var glad, men ogsaa, naar store og trykkende Sorger laa paa ham! han har aldrig fornægtet Mildhedens Raadegave, aldrig sagt: kom igjen en anden Gang; thi jeg har mere end nok i mit Eget og derfor siger jeg vor gamle Biskop Tat i Manges Ravn!

Lad mig endnu sige et Ord til, en Forklaring af, hvorfra Mildheden stammer. Mange have troet, naar de saa, hvorledes han bar de mange tunge Tilskikkelser, at Vorherre vist havde givet ham et let Sind, og det er vel ogsaa saa. Men derfra kom Mildheden ikke, og derfra hentede den ikke sin Bestandighed. Nej! han vidste, hvor han skulde hente sin Styrke, og han tænkte ikke højere om sig selv end det burde ham at tænke; han vidste, at det han var, det var han af Guds Raade. Sidste Gang, for ikke længe siden, da jeg talte med ham, udtalte han, at han nu snart blev nødt til at nedlægge sit Embede, han formaaede ikke længere at forestaa det, og da søjede han til: „Saa er det godt altsammen, det, der har været og det, der kommer; thi det er Herren, som udretter alt i os, baade at ville og at gjøre det!“ — Af Verrens Haand for-

ventede han Betsignelsen, og af dennes Haand tog han hver Dag Mildheden!

Kingos Bispestol er ledig, en ny Mand skal bære Bispestaven, lader os da, mine forsamlede Embedsbrødre, i denne Stund enes om denne Bøn: Herre, giv os en Biskop, der kan vandre iblandt os i Aands og Krafts Bevisning, en Mand, der af sit rige Forraad kan fremtage nyt og gammelt, efter som Guds Rige har det behov, men lad hans Stav være prydet med vor gamle Biskops Villighed og Mildhed!

Amen!

(Profesor Dr. Schurmann).

Ikke for at gjentage, hvad der i Dag saavel i Hjemmet som i denne ham saa kjære Helligdom er talet og vidnet sandt og godt og hjærteligt, træder ogsaa jeg et Øjeblik hen til denne Vaare, men kun for endnu at fremdrage en enkelt særlig Side af vor kjære bortkaldte Biskops Virksomhed og for efter Hjærtets Trang personlig at kringe ham min sidste Tak og mit sidste Farvel.

I sex og halvtredfindstve Aar har jeg kjendt ham og staaet i Forhold til ham. Min Tanke gaar fra denne Stund tilbage til Ungdomstiden: jeg ser for mig den unge Mand, som i vor, de den Gang lidt yngres Kreds allerede havde et godt og anset Navn; jeg mindes ham fra vor Højskoles Høresale, hvor ogsaa jeg en Tid horte blandt dem, der gjerne lyttede til hans Røst, gennem hvilken vi fik Indtryk af den grundige Forfatter, den alvorligt og flittigt søgende, til hvis Ledelse, man med Tillid betroede sig; og vi sølte os tilsnalt og tiltrukne af Klarheden i Tanke og Fremstilling — den samme,

fom jo maa siges at have bevaret sig helt igjennem i hans Tale og Skrift, og som har givet sig blivende Bidnesbyrd i den Række af dngtige, fortjenstlige Arbejder, hvormed han, særlig paa det Omraade, som ifølge tidlige Paaavirkninger og ifølge personlig Tilbøjelighed laa nærmest og bedst for ham, har beriget vor fædrelandske Litteratur.

Siden føjede det sig saa, at vore Beje mødtes her i Fyns Land, idet vi samtidig her fik anvist hver sin særlige Virkefreds, der bragte os i nær og nøje, tilmed dobbelt Embedsforbindelse. Ved nu at se tilbage paa de her henrundne syv og tredive Aar glæder jeg mig ved at turde tro, at dette Møde og dette Forhold har været til gjensidig Tilfredsstillelse: det har fra den klare bortgangnes Side været præget af en uforandret Belvillie og et Venskab, som jeg nu som før kun kan tænke paa med Erkjendtlighed og Hengivenhed. Det hørte med til det biskoppelige Embedes Omraade, at han var Medlem af Overbestyrelsen for den offentlige Læreanstalt, hvis Ledelse blev mig betroet, og som jeg i alle de mange Aar har helliget mine Kræfter, og som han fra den første Stund omfattede med varm og levende Interesse. Formaalet, der var sat, laa han altid alvorligt paa Sinde; og maasse var der tillige noget deri, i den hele Indretning og Virksomhed, som, om end under smaa og beskedne Forhold, dog ligesom mindede ham lidt om hans egen forudgaaende Stilling og Virken. Med stor Paa-skjønnelse vare vi Vidner til hin levende Interesse, til den oprigtige Deltagelse og den altid redebonne Bistand, som han ofrede og helt igjennem vedblev at ofre vor Virksomhed; og i en ikke kort Række af Aar havde vi tilmed den Glæde at have ham i vor Kreds, ikke paa et flygtigt Besøg, men Dag efter Dag døvelende iblandt os og i Embeds Medfør nidkjært deltagende i den Gjærning, som dertil hørte. Og som hans Nær-værelse altid — det kan jeg med Sandhed vidne — var os kjær, til Bestyrkelse og Opmuntring under Arbejdet, saa har jeg hans Ord for, at han regnede de Dage, han saaledes i den stjerne Sommertid tilbragte i vor Kreds, og den Gjærning,

han der havde at varetage, blandt Aarets kjæreste, og at der blev beredet ham et blivende Savn ved en senere Tids, ogsaa i andre Henseender mindre heldige Omordning af hine Forhold.

Og i denne Forbindelse være det mig tilladt, til min og mine nærmeste, i Dag her nærværende Medarbejders Tak at føje en sidste Hilsen og Tak ogsaa fra Stiftets Lærerstand, til hvilken jeg har staaet og staar i saa nært Forhold, at jeg vel tør sige et saadant Ord i dens Navn, forvisset om, at de mange Skolens Mænd, som have følt sig dragne hid i Dag fra nær og fra fjærn, fuldelig ville samstemme deri. Som han, hvis Dje nu er lukket, jo i sit lange Liv havde et aabent Dje for det aandelige Livs Kærliser og oprigtig glædede sig ved enhver Dyring deraf, ved ethvert ærligt Arbejde i dets Tjeneste, saa havde han vissejlig ogsaa et klart og fordomsfrit Blik for Folkeskolens Betydning og holdt dens stille og beskedne Birken i Agt og Ære. Og medens det jo, naar man ser bort fra de virkelige Arbejdsvilkaar, kan være let nok at opstille ideale eller dog vidt gaacende Fordringer, véd jeg, at han efter det Syn, han havde paa, hvad der under de givne Forhold og de tilstedeværende Betingelser kan kræves og ventes udrettet, i det Hele var glad ved, hvad han paa dette Omraade fik Lejlighed til at iagttage og blive Vidue til. Og idet han satte det overordnede Embedes Opgave ikke blot i at tilse og paase, men ikke mindre i at støtte og fremhjelpe, har Lærerstanden faaet et levende Indtryk, ved Siden af Aands-overlegenheden, af den milde, humane Tilsynsmand, den billige, hensynsfulde Dommer. Jeg tilføjer, hvad jeg véd: at de ikke saa, som i vanskelige Forhold have vendt sig til ham med deres Bekymringer og Sorger, have altid fundet et aabent, deltagende Øre, en redbon Vistand i Raad og Daad.

Idet jeg da nu, med Tanken fæstet paa gamle og paa nye Tider, paa videre og paa snævrere Forhold, i det hele i Skolens Navn udtaler en taknemmelig Ihukommelse af, hvad der gennem de mange Aar har været os givet, er der dog det, som jeg fremfor alt ønsker at fremdrage og nævne i denne

Affløbens Stund, det som hos ham, saa skjønt forenede sig med Mandens Kraft og Tankens Klarhed: hans milde Sind, hans hjærilige, trofaste Hjærtelag, saaledes som ogsaa jeg har lært det at kjende fra unge til gamle Aar, lært det at kjende i offentlige og i personlige Forhold, i Livets lyse og lette Tider og ikke mindst i mørke, sorgtunge Dage. Mindet derom har forlængst faaet sin Plads i Erindringens inderste Helligdom. Der er det gjemt, og der skal det blive.

Med vemodigt Sind siger jeg ham nu mit sidste Hævel. Thi visjelig er det kun med dyb Bemod, at vi gamle se dem gaa bort, den ene efter den anden, af vor Ungdoms og Manddoms Vedfagere og Venner. Og hver Gang den lille Kreds bliver end mindre, kunne vi jo vel finde os stemte til at sukke med Digteren:

Med ham til Hvile gange snart de sidste:
Saa er du fattig — du har ingen fler.

Men naar vi saa dog befinde os paa og høje os for, hvad det er Guds Orden i den Sag, da lader os paaafsjønne det, naar det, saaledes som her, forundes os at kunne fastholde Mindet om det forbigangne og tabte i Kjærlighed og Taknemmelighed. Han, som nu hviler fra sit Arbejde, har selv skrevet sit Navn med uudslættelig Skrift paa Fædrelandets Mindetavle; der vil Efterslægten læse det, mens dansk Historie og dansk Sprog er i Live og holdes i Være. Vi, som have kjendt ham og havt ham kjær, vi ville gjemme det i hjærilige og taknemmelige Hærter. — Guds milde Fred over hans Hvile!

Hed

Frederikke Engelstofts

Jordefærd

den 6te Marts 1889.

Dyens Stiftsbogtrykkeri.

I Hjemmet.

Nu ledet er min Lille
I Herrens Lyftgaard ind;
Der hvile dig du vilde
For Verdens Raftevind.
Nu kan for Gud du kvæde,
I Klarhed som en Sol,
Hvor Lyft og Livets Glæde
Er din for Lammets Stol!

Jeg under Dig den Lyfte,
Og kommer der engang,
Hvor ingen Torne trykke,
At trøstes ved din Sang.
Det bli'r et saligt Møde,
Der møttes skal vi godt,
Hvor aldrig Noget døde,
Af Livet med vor Drot!

Za, dyre Datterlille,
I Drottens Haand sov sødt!
Han gjør mig Sorgen stille,
Nu har Ham selv du mødt.
Nys med Hans Lilje-Blommer
Du leged her med Lyft,
Nu har i evig Sommer
Hans Engle-Børn dig lyft!

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Bliv hos os, naar Mørket vælder
Af Nattens Sluser ud.

Henspred over Dal og Høje
Dit Stjerneklædebøns Flig!
Saa lukke vi trygt bort Dje
Og slumre sødt hos Dig.

Bliv hos os, og vi vil drømme
Om Englebørnernes Fred;
Din Aand gennem Himmelstrømme
Vil fuse til os ned.

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Og Paradislyset vælder
Af Nattens Sluser ud.

I Kirken.

Som Markens Blomst henvisner fage
Alt hvad af jordist Rod oprandt,
Og talte snart er Støvets Dage,
Selv hvor med Aand det Gud forbandt!
Kun hvad der kom fra oven ned
Kan blomstre i al Evighed!

O, ve da hver, som daarlig bygger
Sit Haab paa Støvets Blomstertid,
Og gribe vil i Jordens Skjgger,
Hvad kun i Aanden kommer hid!
O Daaredrøm om Evighed
For hvad ej kom fra oven ned!

Men vel Enhver, som Haabet grunder
Paa hvad kun Engles Dine saae,
Hver Sjæls som til det Høje stunder,
Og Verdens Glimmer tør forsmad!
Til dem kom det fra oven ned,
Som blomstrer i al Evighed!

Med Sorgen og Klagen hold Maade,
Guds Ord lad dig trøste og raade;
Lad Hjertet i Sorgen ej synde,
Bed Døden vi Livet begynde!

Vi indsvøbe Liget med Taare,
Og lægge det stille paa Baare;
Men Svøbet og Baaren betyder,
Det slumrer til Dagen frembrøder.

Lad Hjerte og Dje kun briste,
Og Legemet lægges i Kiste;
Den Time ej borte skal blive,
Da Herren det kalder tillive.

O Jord, vi en Gave dig stænke,
Med Graad i dit Skjød vi den sænke;
En dyrebar Sæd du modtager,
Vi derfor dig kalde Guds Ager!

Du Jord, maa nu Legemet gjemme,
Gud vil det dog ikke forglemme,
Men pryde det dejligt med Gre,
Til evig hans Billed at bære!

Hrd

Caroline Engelstofts

Jordefærd

den 9de Marts 1874.

Bvend Stiftsbogtrykkeri.

I.

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Bliv hos os, naar Mørket vælder
Af Nattens Sluser ud.

Henspred over Dal og Høje
Dit Stjerneklædebons Flig!
Saa lukke vi trygt vort Dje
Og slumre sødt hos Dig.

Bliv hos os, og vi vil drømme
Om Englebørnernes Fred;
Din Land gennem Himmelstrømme
Vil suse til os ned.

Bliv hos os, naar Dagen helder,
Du kjære Fader og Gud!
Og Paradislyset vælder
Af Nattens Sluser ud.

II.

Sørger ej for dem, der sove
Med Guds Fred i Gravens Skjød!
De paany skal Herren love,
Lafte højt for Svilen sød,
Ja, for Seier over Døden,
Ungdomsliv i Morgenrøden,
Højtidsfærd ad Herrens Vej
Til den Sal, som synter ej.

Selv han os har aabenbaret
Til de sønne Hjerters Trøst,
At naar han, i Sky forklaret,
Skrider frem med Tordenrøst,
Først han, mens Basunen gjalder,
Gravens Folk til Lyset kalder,
Vinker saa fra Mark og By
Alle Sine op i Sky.

Christine, hvilken Morgenrøde,
Mange mørke Timer værd,
Naar vi, Levende og Døde,
Mødes med vor Herre kjær,
Skal i Himlens Glands og Ere
Ewig hos vor Frelser være,
Love Gud med Englerøst:
Slytter, det er Herrens Trøst.

III.

Med Sorgen og Klagen hold Maade,
Guds Ord lad dig trøste og raade;
Lad Hjertet i Sorgen ej synde,
Bed Døden vi Livet begynde!

Vi indspøbe Liget med Taare,
Dg lægge det stille paa Baare;
Men Svøbet og Baaren betyder,
Det slumrer til Dagen frembrøder.

Lad Hjerte og Dje kun briste,
Dg Legemet lægges i Kiste;
Den Lime ej borte skal blive,
Da Herren det kalder tilliv.

O Jord, vi en Gave dig skjænke,
Med Graad i dit Skjød vi den sænke;
En dyrebar Sæd du modtager,
Vi derfor dig kalde Guds Ager!

Du Jord, maa nu Legemet gjemme,
Gud vil det dog ikke forglemme,
Men pryde det dejligt med Vre,
Til evig hans Billed at bære!
